

Par Reģionālās politikas pamatnostādņu projektu

G.Lukstiņa, I.Peipiņa,
A.Feldmane 05.11.2019.

Par Reģionālās politikas pamatnostādņu projektu

Līdz ar pamatnostādņu izstrādi VARAM īsteno administratīvi teritoriālo reformu, kuras mērķis ir izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, lai pašvaldības spēj nodrošināt tām likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā, kā arī spēj sniegt iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus par samērīgām izmaksām.

Pamatnostādnēs ir ietverti **atbalsta pasākumi uzņēmējdarbības veicināšanai, pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, publiskās pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības kapacitātes celšanai, kā arī sabiedrības līdzdalības palielināšanai** lēmumu pieņemšanas procesos, kas būs piemērojami pašvaldībām pēc reformas, tādējādi veicinot reģionālās politikas mērķu sasniegšanu.

Pamatnostādnes paredz turpināt līdz šim uzsāktās efektīvākās, produktīvākās un ekonomiskākās darbības, kā arī piedāvā jaunus risinājumus, lai sasniegtu nospraustos mērķus, balstoties uz problēmu cēloņiem.

Par Reģionālās politikas pamatnostādņu projektu

Sasteigts RPP saskaņošanas un pieņemšanas beigu process

- bez plašākas reģionālās politikas apspriešanas, bez tikšanās saskaņošanas dalībniekiem klātienē
- virzot RPP pieņemšanu 12.novembra MK izbraukuma sēdē Alūksnē

Paralēlais process - Nacionālā attīstības plāna izstrāde

- LPS virzīts, Saeimas izvirzīts priekšlikums - **Reģionālā attīstība kā Nacionālā attīstības plāna (NAP) ceturtais stratēģiskais mērķis**
- VARAM atzīst, ka reģionālās attīstības jautājumi ir ietverti vairākos NAP plāna virzienos - pamatnostādnes detalizē, piem. Kapitāls un uzņēmējdarbības vide, Mājoklis, u.c. minētos Nacionālā attīstības plāna 2021. – 2027. gadam rīcību virzienus
- **NAP – turpinās saskaņošanas un izstrādes process**

Par Reģionālās politikas pamatnostādņu projektu

Paralēlais process - Nacionālā attīstības plāna izstrāde

- NAPs – viens no 18 rīcības virzieniem – Reģionu līdzsvarota attīstība»
- Tas, ka reģionālajai politikai jākoordinē sektoru politikas noteikts Reģionālās attīstības likumā:
«reģionālā politika – valdības nostājas un mērķtiecīga rīcība reģionālās attīstības veicināšanai, **koordinējot nozaru attīstību** atbilstoši atsevišķu valsts teritoriju daļu attīstības prioritātēm un sniedzot tiešu atbalstu atsevišķu valsts teritorijas daļu attīstībai»
- Citos NAP rīcību virzienos - vide, transports, izglītība, veselība, mājoklis – tieši reģionālo politiku ietekmējošas nostādnes

Reģionālā politika un tās galvenais Mērķis

Mērķis un starptautiskā konkurētspēja un «latiņa»

Nav ņemts vērā LPS priekšlikums - **reģionālās politikas galveno mērķi** izteikt nepārprotamā redakcijā, kas vērsts uz visu Latvijas reģionu, t.sk. Rīgas metropoles areāla, straujāku attīstību un konkurētspēju:

“Reģionālās politikas galvenais mērķis ir radīt priekšnosacījumus visu Latvijas reģionu ekonomiskā potenciāla attīstībai un atšķirību mazināšanai ar citiem Eiropas Savienības reģioniem, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai”

Reģionālās politikas apakšmērķi

LPS priekšlikumi

Izvirzītie divi apakšmērķi, jāizsaka skaidri, tos attiecinot uz visiem pieciem Latvijas reģioniem, t.sk. Rīgas metropoles areālu:

- Uzņēmējdarbības vides uzlabošana visos reģionos
- Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana visos reģionos

LPS ieskatā, pamatnostādņu rezultātus un **rezultatīvos rādītājus nav pareizi attiecināt uz četrām mazāk attīstīto reģionu vidējo līmeni, reģionu rādītāji jāvērtē pret ES reģionu vidējo līmeni: “Reģionālā IKP starpība - plānošanas reģionu vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju līmenis pret ES reģionu vidējo līmeni %”**

Teritoriālā pieeja un investīciju koordinācija

Teritoriālā pieeja

LPS nostāja - daudzcentru attīstība visos līmeņos saskaņā ar ES telpiskās attīstības politiku – ES; valsts, reģionu un vietējā līmenī

Reģionu un novadu daudzcentru attīstība

LPS nostāja - **investīciju koordinācija visās nacionālo interešu telpās**

Reģionu izveide

B.3.2.uzdevums. Pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas īstenošana un otrā līmeņa pašvaldību ieviešanas nepieciešamības izvērtēšana

LPS iebilst pret sekojošo pamatnostādņu tekstu: “Apriņķu (reģionālo) pašvaldību izveide valstī nav notikusi, un jautājums par apriņķu pašvaldību izveidošanu tika izvērtēts vietējās administratīvi teritoriālās reformas virzības kontekstā, **secinot, ka reģionālo pašvaldību izveide nav nepieciešama.** Ņemot vērā plānošanas reģionu darbību, **reģionālajā līmenī ir saglabājami plānošanas reģioni**, pilnveidojot to funkcionālo, finansiālo un pārvaldes statusu.

Reģionu izveide

B.3.2.uzdevums. Pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas īstenošana un otrā līmeņa pašvaldību ieviešanas nepieciešamības izvērtēšana

No Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, 225.punkts:

“225. Izvērtēsim **otrā līmeņa pašvaldību ieviešanas nepieciešamību** un, saņemot pozitīvu vērtējumu, īstenosim izmēģinājumprojektu (pilotprojektu).” Lūdzam pamatnostādnēs atspoguļot pilotprojekta īstenošanas gaitu un ar to papildināt gan turpmākās rīcības, gan rezultātus.

No Saeimas “Par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu”:

“Ministru kabinets iesniedz Saeimai ziņojumu, kurā izvērtēts **valsts reģionālā administratīvi teritoriālā iedalījuma (apriņķu) izveidošanas** pamatojums,” kā pamatot rīcības virzienus tā izpildei.

Reģionu izveide

B.3.2.uzdevums. Pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas īstenošana un otrā līmeņa pašvaldību ieviešanas nepieciešamības izvērtēšana

LPS viedoklis - vietējo pašvaldību vēlamais izmērs un citi izveides kritēriji ir tieši saistīti ar funkciju sadalījumu daudzlīmeņu pārvaldības (ES, LR, apriņķi, vietējās pašvaldības) ietvaros. Nav pareizi reformēt vienu elementu, neredzot pārmaiņas kopumā un jau paredzēt to, kas nekur sabiedrībā nav izdiskutēts.

LPS pieprasa izteikt redakcijā: «Turpmākā rīcība uzdevuma izpildē saistīta ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu un nepieciešamā normatīvā regulējuma izstrādi un piemērošanu; **otrā pārvaldības līmeņa funkcionālā, finansiālā un pārvaldes statusa nostiprināšanu.**»

Veikt pilotprojektu. Rezultātā plānots: uzlabot pašvaldību administratīvi teritoriālo struktūru, paaugstinot pašvaldību finansiālo un funkcionālo kapacitāti; uzlabot otrā pārvaldības līmeņa finansiālo un funkcionālo kapacitāti.”

Reģionālās attīstības fonds vai programma un tā finansējums

Nav vienošanās par plānoto jaunizveidojamo **Reģionālās attīstības programmu**, iepriekšējā pamatnostādņu redakcijā - **Reģionālās attīstības fondu**, tā darbības virzieniem un tam novirzāmajiem valsts un citiem finansējuma avotiem

LPS iebilst, ka attīstības fonda vai programmas izveide **tieklānnota pamatā no pašvaldību budžeta nodokļu ieņēmumiem**

LPS uztur iebildumus par uzdevumiem

A.1.7. uzdevumu – Valsts aizdevumu pašvaldībām nosacījumu pilnveidošana

LPS piekrīt, ka pašvaldību aizņemšanās nosacījumiem jābūt prognozējamiem vismaz trīs gadu termiņā, taču neatbalsta atgriešanos pie konkrētu pašvaldību aizņēmumu mērķu noteikšanas vidēja termiņa budžeta ietvara likumā vai citā normatīvā aktā, tādējādi liedzot aizņemties tiem investīciju projektiem, kas nav mērķu sarakstā, bet noteiktā laikā periodā ir aktuāli tieši konkrētās pašvaldības teritorijā.

LPS neatbalsta aizņēmumu piešķiršanu konkursa kārtībā, tai skaitā prasību katra gada aizņēmumu pieprasījumus iesniegt līdz attiecīgā gada noteiktajā datumam

A.2.3. uzdevums. Mājokļu pieejamība darbaspēkam reģionos

nav piedāvātu risinājumu

B.2. Rīcības virzienam: “Sasniedzamības un dzīves vide reģionos”, jo tam nepieciešams pievienot rīcības ūdenssaimniecības attīstībai un drošībai

LPS uztur iebildumus par uzdevumiem

B.2.1. uzdevums. Sasniedzamība starp reģioniem – jauns uzdevums

nav plašāk diskutēts, nostādne, ka dzelzsceļš jāveido kā sabiedriskā transporta mugurkauls, attīstot savienojumus ar reģionu attālākām apdzīvotām vietām, komercpārvadājumu ieviešana dzelzsceļam paralēlajos autobusu maršrutos – nav izvērtēts, autobusu un dzelzceļa pārvadājumu efektīva savietojamība ir iespējama tikai pēc infrastruktūras sakārtošanas pie dzelzceļa stacijām

B.2.3. uzdevums. Valsts reģionālās un vietējās nozīmes autoceļu tīkla pārbūve un atjaunošana administratīvi teritoriālās reformas kontekstā

nav sniegta atbilde vai aktivitāte “Investīciju programma autoceļu attīstībai administratīvi teritoriālās reformas kontekstā “ ir patstāvīga aktivitāte jeb tā ir alternatīva Satiksmes ministrijas “Valsts autoceļu sakārtošanas programmai 2014 -2023. gadam”

B.2.5. uzdevums. Pašvaldību ceļu un ielu infrastruktūras attīstība un mobilitātes uzlabošana

trūkst konkrēta risinājuma

LPS ar savu atzinumu uztur iebildes par daudziem citiem RPP punktiem, sadaļām, u.c., kuras VARAM ieskatā ir ņemtas vērā (Izziņas tabula)

un ir uzturējusi Valmieras, Ventspils, Rēzeknes novada u.c. pašvaldību iebildumus

Komiteja nolemj (priekšlikums)

Iesaka atlikt RPP virzību pieņemšanai, diskusijas par reģionālo politiku turpināt saistībā ar reģionālās politikas kā stratēģiskā mērķa iespējamu noteikšanu NAPā

RPP tekstu precizēt saskaņā ar valdības deklarāciju un Saeimas lēmumu par ATR Reģionālā politikai veikt sektoru koordināciju telpā

Atbalstīt LPS iebildes

A. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos

A virzienam sekojošs finansējums:

A.1.1.uzdevums. Publiskās infrastruktūras attīstība uzņēmējdarbības atbalstam

- ES finansējums 400 000 000 EUR
- Pašvaldības budžets 171 428 571 EUR

A.1.2.uzdevums. Ieguldījumi pamatlīdzekļos esošo/jaunu produktu un pakalpojumu attīstībai

- ES finansējums 144 392 200 EUR
- Privātais finansējums 176 479 355 EUR

A.1.3.uzdevums. Nekustamā īpašuma regulējuma pilnveidošana, uzlabojot īpašuma pārdošanas nosacījumus atbilstoši komersanta ieguldījuma apjomam

Plānotais finansējums 0

A. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos

A. sekojošs finansējums:

A.1.4.uzdevums. Atbalsts reģionālajiem projektiem – reģionālo projektu programmas izveide

- Pašvaldības budžeta līdzekļi 168 000 000 EUR

A.1.5.uzdevums. Pašvaldību darbības standarts – atbalsta komplekts uzņēmējdarbībai;

- Plānotais finansējums esošā budžeta ietvaros

A.1.6.uzdevums. Pašvaldību garantiju instrumenta attīstība

- Plānotais finansējums esošā budžeta ietvaros

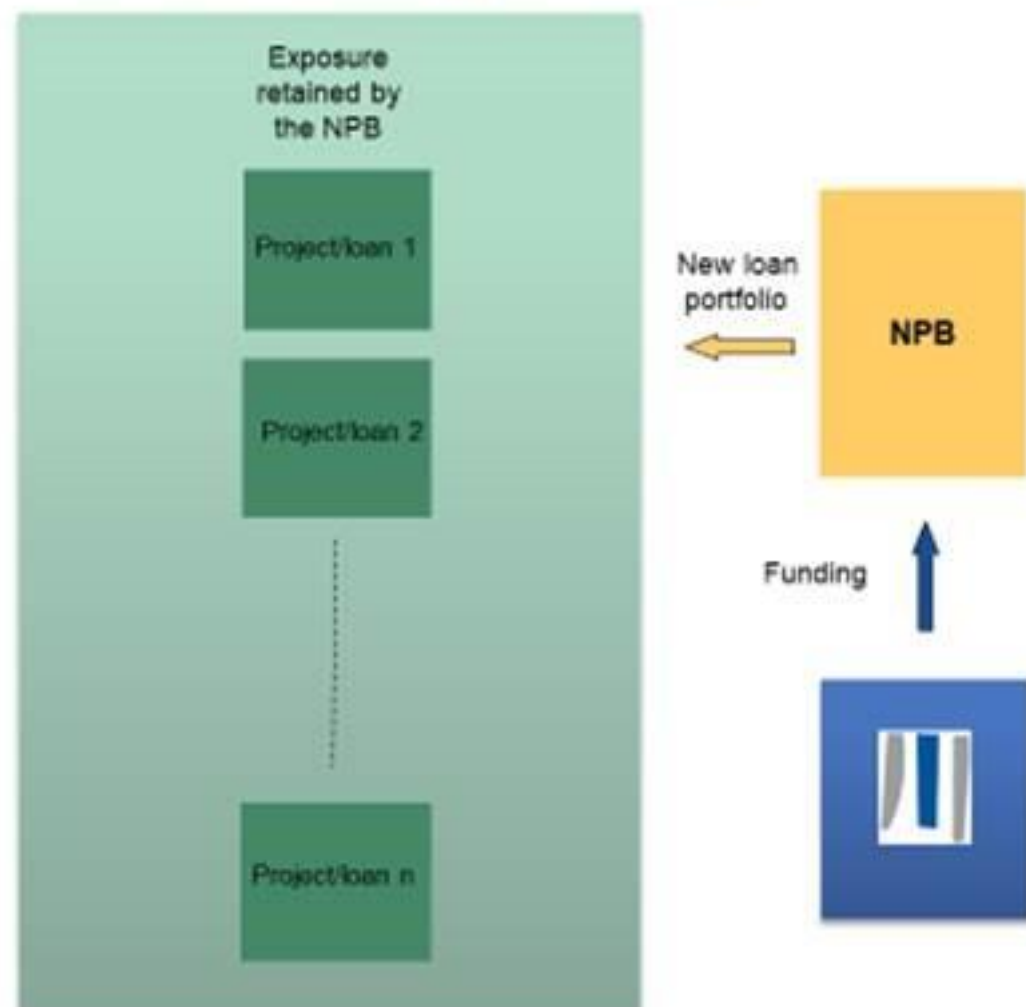
A.1.7.uzdevums. Valsts aizdevumu pašvaldībām nosacījumu pilnveidošana

- Esošā budžeta ietvaros

A.1.8.uzdevums. Reģionālās inovācijas un zināšanu platformas izveide un darbība

- Tiks precizēts RIS stratēģijas izstrādē

Direct lending NPB-EIB

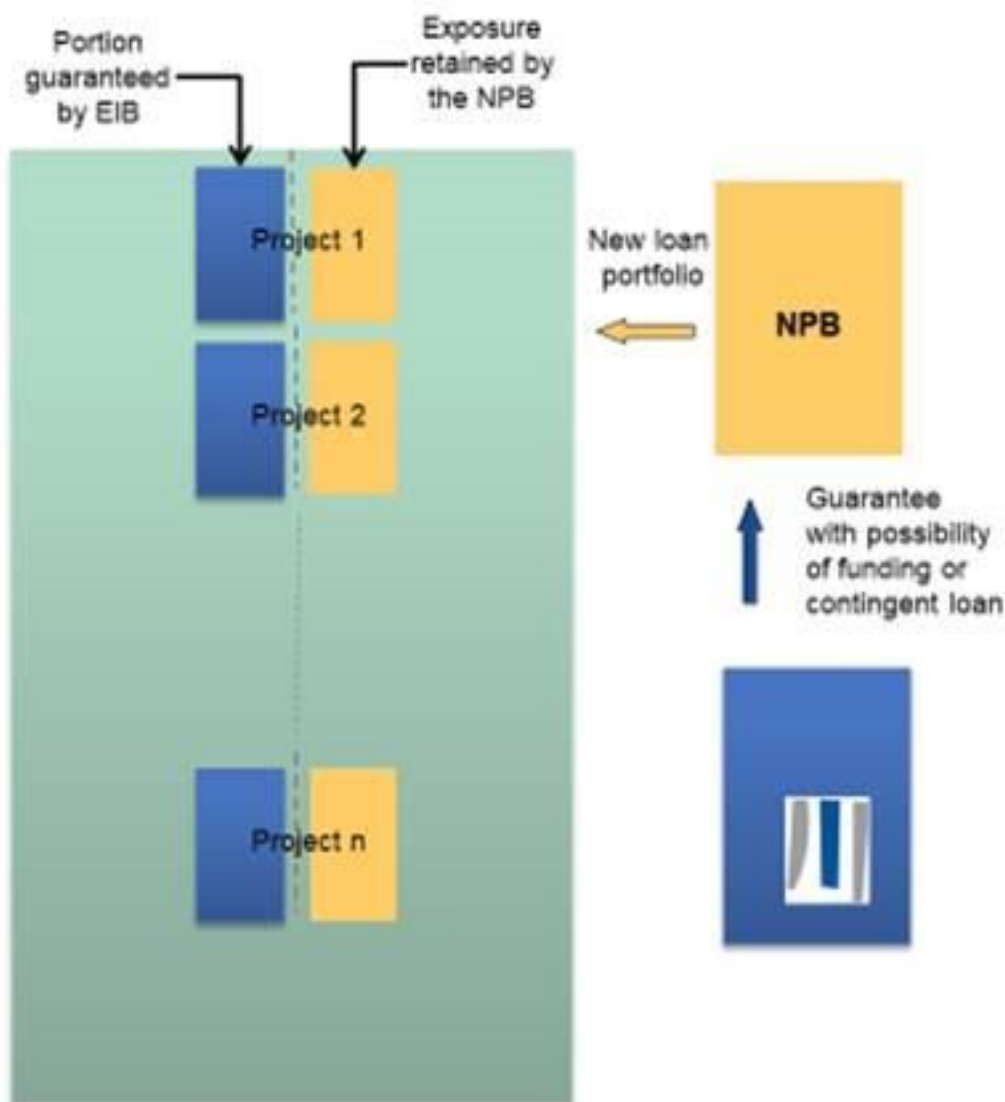
KEY FEATURES

- Enhanced lending or guarantees (to lower rated or non-Member State risk NPB)
- Combinations with EIF guarantees for SME portfolios to be explored
- Loan/guarantee portfolio: corporates, utilities, PF/PPP, local authorities etc.
- Credit decision and portfolio risk retained by NPBs
- Support in capacity building by EIB

CHALLENGES

- Additionality to be defined in each case for use of IPE funds
- With regard to SME lending, synergies/ overlaps with other EIB Group activities to be assessed

Risk sharing on thematic non-granular portfolios

KEY FEATURES

- Loan sizes EUR 10-50m
- Programme loan approach with elements of delegation based on predefined criteria
- Thematic portfolios: local authorities, universities, RE/EE, midcaps, ...
- Loan and guaranteed portfolio: corporates, utilities, PF/PPP, local authorities
- Various alternatives for risk sharing in relation to scope, level, nature of guarantee, portfolio covered etc.)
- Maximum potential capital relief at NPB

and CHALLENGES

- Define process and capital efficiencies in operational implementation
- Low granularity of the underlying portfolios
- High correlation (geographical and asset type)